

Jutlus Nõos T, 01.01.2018 kell 11.00, uusaasta

Lektsioonid: 4Ms 6:22–27; Ap 4:8–12

Pihikõne: Js 40:31

Jutlus: Lk 2:21

Laulud: 48 (1–3); 45 (1–3, 4); 39 (1–3); 50 (1–4)

Kui kaheksa päeva sai täis ja tuli aeg lapse ümberlõikamiseks, siis pandi talle nimeks Jeesus, mille oli ütelnud ingel, enne kui laps sai ema ihusse.

See lühike teade, mis räägib Jeesuslapse saamisest nädal aega vanaks, on väga tähendusrikas.

Kõigepealt öeldakse siin, et kaheksa päeva pärast lapse sündi lõigati laps ümber ja ühtlasi pandi talle nimi. Teame, et see komme pärineb juutidel 1Ms 17, kus Kõigeväeline Jumal teeb lepingu Aabramiga, et too saab paljude rahvaste isaks. Ühtlasi annab Jumal Aabramile (hb 'kõrguse isa') uue nime Aabraham (hb 'paljuse või (rahva)hulga isa') ja lepingu märgiks saab kõigi meesterahvaste ümberlõikamine, kui nad olid vähemalt 8 päeva vanad.

Selline on õigeusklike juutide tava olnud sajandeid. Kuid meile on siin tähtis muu. Nimelt see, et Jeesusele pandi nimi ühest küljest igati kombekohaselt – nii, nagu tollased protseduurireedid seda ette nägid.

Kuidas näevad nimepanekut ette tänapäevased protseduurireedid? Vanemad mõtlevad lapse nime välja, kuid peavad seejuures arvestama EV nimeseadust. Nt eesnimeks ei või anda nime, mis sisaldab numbreid või ... mis eraldi või koos perekonnanimega ei ole kooskõlas heade kommetega ... mis häälduse tõttu või üldkeelise tähenduse tõttu ei ole eesnimena kasutamiseks sobiv ... mis on isiku soole mittevastavat jne. Seejärel lapse nimi registreeritakse ametiasutuses.

Võime siis öelda, et Jeesus sai oma nime vastavalt tollal kehtivaile seadustele, nagu meiegi oleme kõik saanud oma nime vastavalt meie ajal kehtivaile seadustele. Seega on nimepanek täiesti inimlik toiming.

Meie lühikesest kirjakohest aga saame teiseks teada, et nime „Jeesus“ ei mõtelnud välja mitte Jeesuse vanemad Maarja ja Joosep, vaid selle andis ingel juba enne lapse eostumist. Seega oli Jeesuse nimi taevalikku päritolu. Mitte et Jeesuse nimi oleks olnud täiesti uus, varem kasutatud nimi. Sest Jeesus on lihtsalt kreekapärane vorm tavalisest heebrea nimest „Joosua“, mida tunneme hästi juba VT-st.

Oluline on siin see, et see nimi ei antud Jeesusele juhuslikult, vaid Kõigeväelise Jumala tahte kohaselt. Meenutame, mida ütles peaingel Gabriel Maarjale Lk 1:31–32: „Ja vaata, sa jääd lapseootele ja tood ilmale poja ja paned talle nimeks Jeesus. Tema saab suureks ja teda hüütakse Kõigekõrgema Pojaks ja Issand Jumal annab talle tema isa Taaveti trooni.“ Jeesuse nimi koosneb kahest komponendist, millest esimene, liide Je- või Jeh, on Jumala nimi. Seega on nimi Jeesus otseselt seotud Jumalaga.

Ingel kõneleb aga ka Jeesuse isa Joosepiga ja ütleb talle Mt 1:21: Maarja „toob ilmale poja ning sina paned talle nimeks Jeesus, sest tema päästab oma rahva nende pattudest.“ See viitab Jeesuse nime teisele komponendile -sus või -ošua, mis tuleb verbist „päästma“.

Nõnda võiks Jeesuse nime tõlkida „Issand on päästja“. Ja me näeme kohe, et Jeesuse nimi on midagi rohkemat kui lihtsalt nimi: see on Jumala kavatsus. Nimel „Jeesus“ on selle andmisel neitsi Maarjast sündinud lapsele kindel eesmärk: Jeesus peab olema see, kelle kaudu Issand päästab.

Nõnda me näeme, et Jeesusele nime panekus sisaldub nii inimlikkus kui ka jumalikkus. Jeesus oli nii inimene kui ka Jumal ja see väljendub viisis, kuidas ta nime sai.

Nimi Jeesus on väga võimas nimi, sest see viitab otse Jumalale. Teame, et juudid peavad Jumala nime nii pühaks, et ei söandanud seda isegi välja öelda. Ka Jumal ise ei ütle oma nime Moosesele, kui too seda küsib. Õigemini ütleb, kuid see nimi on kummaline. Meenutagem Moosese kahekõnet Jumalaga põleva põõsa juures, nagu sellest kõneleb 2Ms 3:13–14: „Siis Mooses ütles Jumalale: „Vaata, kui ma lähen Iisraeli laste juurde ja ütlen neile: Teie vanemate Jumal on mind läkitanud teie juurde, aga nemad küsivad minult: Mis ta nimi on?, mis ma siis neile pean vastama?“ Ja Jumal ütles

Moosesele: „Ma olen see, kes ma Olen!” Ja ta jätkas: „Ütle Iisraeli lastele nõnda: „Ma Olen” on mind läkitanud teie juurde.”“

Kas pole kummaline? Jumalal polegi nime tavapärasest mõttes, vaid Tema nimi ongi olemine. Jumal ongi olemine. Ja mitteolemine pole Jumal.

Jeesuse nime eesliide Je- viitab sellelesamale olemisele, viitab Kõigeväelisele Jumalale. Kui me nimetame nime „Jeesus“, siis me nimetame Jumala nime. Kas see pole keelatud? Ei ole, sest Jeesus on ka inimese nimi.

Ja Jeesus ise ütleb oma jüngritele Jh 14:14: „Kui te midagi minult palute minu nimel, siis ma teen seda.“ See tähendab, et Jeesuse nimi on väga võimas sellele, kes usub Jumalasse. Kui nimi Jeesus on kellegi jaoks lihtsalt üks mehe nimi, mida näiteks hispaaniakeelses maailmas ka tänapäeval palju kasutatakse, siis ei erine see nimi mitte millegi poolest nimest Juhan, John või Ivan. Kui aga keegi usub, et Jumal on Issand ja Jeesus on Temaga olemusühtne, siis saab nimi Jeesus suure väe.

Lugesime altarist, kuidas Jeesuse jünger Peetrus räägib heateost, mille pärast ta on viidud juutide suurkohtu ette, et see on sündinud Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nime abil. Meenutame, mida siis Peetrus õigupoolest tegi. Ta läks koos Johannesega kella kolme ajal templisse palvusele ja nägi seal jalutut. Peetrus ütles (Ap 3:6): „Hõbedat ega kulda mul ei ole, aga mis mul on, seda ma annan sulle: Jeesuse Kristuse, Naatsaretlase nimel – tõuse ja kõnni!”

Kuidas võib olla, et Peetrusel lihtsalt „oli“ Jeesuse nimi? See tähendab, et ta uskus Jeesuse nime väesse nii väga, et selle nime vägi tegi väljaütlemisel seda, milleks ingel ta andis: Issand päästis inimese. Loeme tollest Ap loost, et jalutu, olles terveks saanud, hüples ringi ja kiitis Jumalat. Seega polnud ta pääsenud mitte ainult oma ihuhädast, vaid ka pääsenud patust ja surmast Jumala omaks.

Jeesuse nime pole kerge nimetada. Sest see nimi, nagu öeldud, viitab otseselt Jumalale. Ent kui meil „on“ see nimi, kui me usume Jeesuse nimesse, siis pole meil muud võimalust kui seda sõna kasutada. Sest nimi Jeesus justkui põleb meie sees. Nagu ütleb prohvet Jeremija Jr 20:9: „Aga kui ma mõtlesin: Ma ei taha enam mõelda tema peale ega rääkida tema nimel, siis oli mu südames nagu põletav tuli, suletud mu luudesse-liikmetesse. Ma nägin vaeva, et seda taluda, aga ma ei suutnud.“ Jeesuse nime omamine on seega suur õnnistus, kuid samas ka suur vastutus. Just nagu oleksime ühe võimsa riigi esindajad, kelle juhust me peame alati kõnelema, kuid peame seda tegema kartuse ja armastusega.

Kallis kogudus! Täna sel Jeesuse nimepäeval tahaksingi meile kõigile soovida, et kui meil on Jeesuse nimi, siis me hoiaksime seda hästi, veelgi paremini kui möödunud aastal. Ja et nimi Jeesus võiks meiegi suust väljudes korda saata seda, milleks ta on inimkonnale ingli poolt antud: tuua Issanda päästet!

Aamen.